

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла
Драгоманова

_____ 2024 р.

Протокол № _____

Голова Вченої ради,
ректор університету, академік
Віктор АНДРУЩЕНКО

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ВИРОБНИЧА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктор філософії PhD

освітньої програми **Середня освіта (музичне мистецтво)**

(назва освітньої програми)

галузі знань **_01 Освіта/ Педагогіка**

(код та найменування галузі)

спеціальності **014 Середня освіта (музичне мистецтво)-**

(код та найменування спеціальності)

Шифр за навчальним планом П 01

Київ – 2024

Укладачі програми: **Василь ФЕДОРИШИН**, Народний артист України, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова;

Тетяна БОДРОВА, кандидат педагогічних наук, професор кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

Віктор ЛАБУНЕЦЬ, доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Ольга ЩОЛОКОВА, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фортепіанного виконавства і педагогіки мистецтва факультету мистецтв УДУ імені Михайла Драгоманова.

I. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни **виробнича науково-педагогічна практика** для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії PhD розроблена відповідно до освітньої програми Середня освіта (музичне мистецтво) підготовки фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво) з акваліцацією «доктор філософії з музичного мистецтва».

Місце практики в науково-практичній підготовці аспіранта

Нові вимоги до якості підготовки фахівців, що висувуються сучасним суспільством, потребують посилення уваги до ефективності підготовки аспірантів освітнього ступеня “доктор філософії”. Результатом підготовки фахівців даного профілю є здатність до продуктивних дій у сфері фахової підготовки студентської молоді, готовність вирішувати складні науково-дослідні завдання з теорії та практики мистецької освіти.

Науково-педагогічна (асистентська) практика здійснюється кожним аспірантом на одній з мистецьких кафедр факультету мистецтв УДУ імені Михайла Драгоманова, яка відповідає фаховій кваліфікації аспіранта. У межах проходження виробничої асистентської практики з урахуванням спеціалізації з музичного мистецтва створюються умови для реалізації в роботі зі студентами набутих науково-практичних знань, вмінь науково-педагогічної та науково-пошукової діяльності.

Аспіранти можуть отримати науково-методичні поради від викладачів кафедр, консультації провідних фахівців з музичного виконавства, теорії та методики музичної освіти, вчених науково-мистецької сфери.

Результатом виробничої науково-педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є комплекс компетентностей та практичних результатів роботи зі студентами, сформованість яких є умовою їх готовності до науково-педагогічної діяльності, спроможності застосовувати набуті знання в нових нестандартних ситуаціях, здатності до саморозвитку та самовиховання, до генерування нових науково-практичних ідей.

Виробнича асистентська практика як стрижень та системоутворюючий чинник підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін у ЗВО забезпечує не тільки дієвість засвоєних професійних знань та вмінь, але й сприяє виявленню їх педагогічних здібностей та індивідуальних творчих можливостей, впливаючи на педагогічне мислення, стиль дій та характер відносин учасників мистецько-освітнього процесу.

Міждисциплінарні зв'язки. Включення аспірантів у безпосередню науково-педагогічну практичну діяльність є засобом активізації міжпредметних та міжкафедральних зв'язків, інструментом перевірки ефективності усіх без винятку напрямків професійної підготовки (психолого-педагогічного, науково-дослідницького, науково-методичного).

Мета науково-педагогічної практики – формування готовності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до здійснення мистецько-освітньої та науково-дослідної діяльності у вищій школі.

Основними завданнями практики є:

- постановка і вирішення науково-дослідних завдань з теорії та практики мистецької освіти;
- збагачення і поглиблення теоретико-методологічних та практичних знань у процесі мистецько-освітньої роботи зі студентами;
- ведення наукових досліджень (здійснення пошукової роботи та апробація її результатів);
- оволодіння досвідом використання на практиці інноваційних педагогічних технологій та сучасних методик навчання;
- розвиток потреби у самоосвіті, самовихованні, науковому самовдосконаленні та творчій самореалізації.

Програмні результати навчання

ПРН 02. Уміти здійснювати аналіз, інтерпретацію сучасних освітніх явищ, тенденцій розвитку мистецької освіти, музичного мистецтва; вміти узагальнювати передовий професійний досвід та впроваджувати сучасні інноваційні технології в освітню практику.

ПРН 04. Проводити науково-експериментальні дії з проблеми дисертаційного дослідження та застосовувати авторську методику у безпосередній педагогічній діяльності.

ПРН 08. Оперувати методологічними знаннями у конструюванні, моделюванні та реалізації освітніх проєктів.

ПРН 09. Знати і вміти реалізовувати в практичній діяльності компетентнісний підхід до процесу навчання, особистісно орієнтовані освітні технології, критично оцінювати власну професійну діяльність, втілювати стратегію саморозвитку та фахового самовдосконалення.

ПРН 10. Мати досконалу вокальну, диригентську, інструментальну підготовку та володіти практичними методичними основами роботи з хором, оркестром; вокальним та інструментальним ансамблями (згідно з кваліфікацією).

ПРН 11. Знати основи організації позааудиторної музично-освітньої діяльності.

ПРН 12. Володіти загальним та спеціальним термінологічним тезаурусом в галузі музичної педагогіки.

II. Види та терміни проходження практик

Практична підготовка студентів за освітньо-науковою програмою
включає:

№ з/п	Вид практики	Назва практики	Кількість тижнів	К-ть кредитів ЄКТС	Семестр	Орієнтовні терміни проведення
2.	Виробнича	науково-педагогічна	2	3	5	Жовтень-листопад

III. Бази проведення практик

Базою проведення виробничої практики аспірантів є кафедри факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова.

IV. Організація практичної підготовки

Виробнича науково-педагогічна практика є складовою частиною професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. На початку та по закінченні практики проводяться настановча та підсумкова конференції. У процесі практики керівниками здійснюється консультування у відповідності до виробничих потреб.

Практика проводиться без відриву від навчання на кафедрах факультету мистецтв відповідно до кваліфікації (викладач хорového/оркестрового диригування, викладач спеціального інструменту, викладач вокалу).

Виробнича асистентська практика є складовою частиною професійної підготовки аспірантів освітньо-наукового рівня PhD. На початку та по закінченні практики проводяться настановча та підсумкова конференції. У процесі практики керівниками здійснюється консультування у відповідності до виробничих потреб.

V. Підведення підсумків практик

Підведення підсумків практики здійснюється на підсумковій звітній конференції практикантів.

Контроль за виконанням аспірантом завдань практики покладений на керівника практики та особу, яка здійснює загальне керівництво практикою.

Завдання поточного контролю: перевірка здатності аспіранта використовувати комплекс фахових знань і вмінь для вирішення конкретних науково-виробничих завдань, дотримання календарного графіку проходження практики.

Завдання підсумкового контролю: перевірка практичних результатів навчання в результаті виробничої практики, сформованості фахових компетентностей, своєчасності підготовки звітної документації, а також перевірка здатності аспіранта до презентації різних форм професійних досягнень на підсумковій конференції.

Вид контролю: диференційований залік.

VI. 1. Зміст діяльності практикантів

Зміст виробничої асистентської практики включає навчально-методичну, та науково-дослідну роботу.

Навчально-методичний блок:

- ознайомлення з роботою кафедри (вивчення навчальних програм окремих дисциплін, планів роботи тощо);
- аналіз стану методичного та матеріально-технічного забезпечення навчальних кабінетів, аудиторій;
- участь у засіданнях профільних кафедр, роботі методичних та науково-практичних семінарів, у проведенні фестивалів і конкурсів;
- аналіз відвіданих навчальних занять;
- підготовка навчального матеріалу, розробка планів-конспектів індивідуальних та групових занять, сценаріїв власних майстер-класів;
- проведення 2-х занять зі студентами, в тому числі *одного контрольного*.

Науково-дослідницький блок:

- проведення дослідницької роботи на обраних експериментальних базах; апробація діагностичного інструментарію проведення експериментальної роботи у відповідності від мети і завдань наукового дослідження;
- систематизація, викладення і публічна презентація ходу або результатів здійсненої науково-дослідної роботи;
- підготовка матеріалів для наукової (методичної) публікації у вигляді статті, рекомендацій, зразків конспектів тощо;
- робота з інформаційно-комунікаційними ресурсами (Інтернет).

VI.2. Схема курсу

№ з/п	етапи практичної роботи	Очікувані результати
1.	<i>настановчий етап</i>	- участь у настановній конференції; ознайомлення з навчальними планами та навчальними програмами профільних дисциплін
2.	<i>основний етап</i>	- відвідування та взаємовідвідування занять; - проведення лекційних, семінарських, практичних занять, майстер-класів зі студентами; - здійснення експериментальної роботи на базах проведення наукового дослідження
3.	<i>підсумковий</i>	підготовка звіту з практики; участь у

	<i>етап</i>	підсумковій конференції
--	-------------	-------------------------

VII. Форми звітності

Звітність аспіранта про практику: письмовий *звіт* про здійснену роботу, виступ на підсумковій конференції з аналізом власної науково-педагогічної діяльності.

VIII. Критерії оцінювання

Оцінювання роботи аспірантів під час виробничої асистентської практики здійснюється за якісними та кількісними критеріями. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання наміченої програми. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Звітна документація

Письмовий звіт здобувача про здійснену роботу, до якого включено:

Результати проведення навчально-методичної роботи

- вивчення досвіду викладання фахових дисциплін на факультеті мистецтв імені Анатолія Авдієвського. Відвідування занять та їх аналіз (зазначається коли і які саме заняття відвідано, вказується на здобутий досвід);
- проведення занять зі студентами, розробка планів-конспектів (зазначається коли і які саме заняття відвідано, аналізуються результати здійсненої комунікації).

Результати проведення науково-дослідної роботи

- опора на методологічні підходи в роботі зі студентами (гуманістичний, особистісно орієнтований, компетентнісний, мистецько-персоналізований тощо);
- застосування методів проведення експериментальної роботи (опитування, анкетування, тестування, аналіз літератури, узагальнення наукової інформації тощо);
- реалізація можливості постановки і вирішення мистецько-педагогічних завдань в роботі зі студентами.

Відгук наукового керівника про практичну роботу аспіранта

№ з/п	Вид діяльності здобувача-практиканта	Максим. кільк балів
1.	Навчально-методичний блок: - ступінь володіння комплексом методичних умінь (проективно-конструктивних, організаційно-комунікативних, оцінно-коригувальних); - здатність до постановки і вирішення мистецько-педагогічних завдань в роботі зі студентами	30
2.	Науково-дослідний блок: - ступінь володіння методами проведення експериментальної роботи; - здатність до аналізу кількісних та якісних результатів діагностики	30

3.	Письмовий звіт з практики	40
Всього:		100

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 384 с
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм. Історико-методологічні та теоретичні аспекти. Монографія. Київ: НПУ, 2004. С. 3-102.
4. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навч. посібник. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.
5. Козир А.В. Методичні рекомендації з основ фахової майстерності (для магістрів інститутів мистецтв). Київ: Логос, 2006. 58 с.
6. Козир А.В. Основні тенденції розвитку мистецької освіти на сучасному етапі. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти: журнал. Донбаський державний педагогічний університет, державний вищий навчальний заклад. Вип. 3, 2016. С. 25-37
7. Козир А.В. Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. 380 с.
8. Олексюк О.М. Музично-педагогічний процес у вищій школі / О.М.Олексюк, М.М.Ткач. Київ: Знання України, 2009. 123 с.
9. Олексюк О.М., Бондаренко Л.А. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі: навч. посібник. Київ: Київ. столичний ун-т ім. Б.Грінченка. 2018. 112 с.
10. Орлов В.Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін. Монографія. За заг ред. І.А.Зязюна. Київ: Наукова думка, 2003. 276 с.
11. Падалка Г. М. Інноваційні процеси в мистецькій освіті: психолого-педагогічні чинники. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Вип.163. Кропивницький: РВВ ЦДПУ імені Володимира Винниченка, 2018. С. 28-32.
12. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
13. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька. Навч. посібник. – К., 2002. С. 3-36.
14. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
15. Федоришин В.І. Акмеологічний розвиток майбутнього вчителя музики в творчому навчальному колективі: теорія і практика: монографія /Василь Ілліч Федоришин. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. 410 с.

16. Федоришин В.І. Вступ до акмеології мистецької освіти: навч.-методич. посібник /В.І.Федоришин, А.В. Козир. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. 263 с.

17. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя. – Київ, 1996. С. 33-87.

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (СИЛАБУС)

Освітньо-наукової програми Середня освіта (Музичне мистецтво)

2024 / 2025 навчальний рік

Галузь знань

01 Освіта/ Педагогіка

Спеціальність

014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітній рівень

третій (доктора філософії)

Форма навчання денна та заочна

Загальна інформація	Курс 3 , семестр 1. Кількість тижнів 2, кредитів ЄКТС 3, годин 90 . Форма контролю <u>диференційований залік</u>
Кафедра та викладачі	Кафедра хорового диригування та теорії і методики музичної освіти Відповідальний за проведення практики _професор Бодрова Т.О. Інформація про викладачів на сайті факультету мистецтв: fm@udu.edu.ua (адреса сайту) E-mail: fma.hdtmmo@udu.edu.ua (адреса корпоративної пошти кафедри)
Організація практики	Настановча конференція 21 жовтня 2024 р. (денна ф.н., заочна ф.н.), звітна конференції 03 листопада 2024 р. (денна ф.н, заочна ф.н Лінк на курс в MOODLE: <i>(інформація про розміщення програми практики, форми щоденника практиканта, засобів консультування із керівником практики та ін.)</i>

I. Основна мета та завдання практики

Виробнича науково-педагогічна практика здійснюється кожним аспірантом на одній з мистецьких кафедр факультету мистецтв УДУ імені Михайла Драгоманова, що відповідає фаховій кваліфікації аспіранта. У межах проходження асистентської практики з урахуванням спеціалізації з музичного мистецтва створюються для аспірантів умови для реалізації в роботі зі студентами набутих науково-практичних знань, вмінь науково-педагогічної, науково-пошукової роботи, а також досвід мистецько-освітньої діяльності

Мета науково-педагогічної практики – формування готовності аспірантів до здійснення мистецько-освітньої та науково-дослідної діяльності у закладах вищої освіти.

Основними завданнями науково-педагогічної практики є:

- постановка і вирішення науково-дослідних завдань з теорії та практики мистецької освіти;
- збагачення і поглиблення теоретико-методологічних та практичних знань у процесі мистецько-освітньої роботи зі студентами;
- ведення наукових досліджень (здійснення пошукової роботи та апробація її результатів);
- оволодіння досвідом використання на практиці інноваційних педагогічних технологій та сучасних методик музичного навчання;
- розвиток потреби у самоосвіті, самовихованні, науковому самовдосконаленні та творчій самореалізації.

II. Результати навчання

Програмні результати навчання

ПРН 02. Уміти здійснювати аналіз, інтерпретацію сучасних освітніх явищ, тенденцій розвитку мистецької освіти, музичного мистецтва; вміти узагальнювати передовий професійний досвід та впроваджувати сучасні інноваційні технології в освітню практику.

ПРН 04. Проводити науково-експериментальні дії з проблеми дисертаційного дослідження та застосовувати авторську методику у безпосередній педагогічній діяльності.

ПРН 08. Оперувати методологічними знаннями у конструюванні, моделюванні та реалізації освітніх проектів

ПРН 09. Знати і вміти реалізовувати в практичній діяльності компетентнісний підхід до процесу навчання, особистісно орієнтовані освітні технології, критично оцінювати власну професійну діяльність, втілювати стратегію саморозвитку та фахового самовдосконалення.

ПРН 10. Мати досконалу вокальну, диригентську, інструментальну підготовки та володіти практичними методичними основами роботи з хором, оркестром; вокальним та інструментальним ансамблями.

ПРН 11. Знати основи організації позаурочної та позашкільної музично-освітньої діяльності.

ПРН 12. Володіти загальним та спеціальним термінологічним тезаурусом в галузі музичної педагогіки.

III. Політика практичної діяльності

Науково-педагогічна практика проводиться без відриву від навчання на кафедрах факультету мистецтв відповідно до кваліфікації (викладач хорового / оркестрового диригування, викладач спеціального інструменту, викладач вокалу).

Виробнича асистентська практика є складовою частиною професійної підготовки аспірантів освітньо-наукового рівня PhD. На початку та по закінченні практики проводяться настановча та підсумкова конференції. У процесі практики керівниками здійснюється консультування у відповідності до виробничих потреб.

IV. Основні джерела для виконання завдань практики

Рекомендовані фахові джерела можна знайти у бібліотеці факультету мистецтв.

1. Козир А.В. Концептуальні засади формування фахової майстерності майбутніх учителів музики: Навчально-метод. посібник, 2006. 108 с.
 2. Козир А.В. Методичні рекомендації з основ фахової майстерності (для магістрів інститутів мистецтв). Київ: Логос, 2006. 58 с.
 3. Мостова І.В. Формування педагогічно-виконавської майстерності майбутнього вчителя музики. Автореф. дис.
-

канд. пед. наук 13.00.01. Луганськ, 1998. 20 с.

4. Олексюк О.М., Бондаренко Л.А. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі: навч. посібник. Київ: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. 2018. 112 с.
5. Орлов В.Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін: монографія. Київ: Наукова думка. 2003. 276 с.
6. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
7. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька. Навч. посібник. – Київ, 2002, 186 с.
8. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. – Київ: Міленіум, 2006. 346 с.

V. Програма практики

Зміст виробничої асистентської практики включає навчально-методичну, та науково-дослідну роботу.

Навчально-методичний блок:

- ознайомлення з роботою кафедри (вивчення навчальних програм окремих дисциплін, планів роботи тощо);
- аналіз стану методичного та матеріально-технічного забезпечення навчальних кабінетів, аудиторій;
- участь у засіданнях профільних кафедр, роботі методичних та науково-практичних семінарів, у проведенні фестивалів і конкурсів;
- аналіз відвіданих навчальних занять;
- підготовка навчального матеріалу, розробка планів-конспектів індивідуальних та групових занять, сценаріїв власних майстер-класів;
- проведення 2-х занять зі студентами, в тому числі *одного контрольного*;

Науково-дослідницький блок:

- проведення дослідницької роботи на обраних експериментальних базах; апробація діагностичного інструментарію проведення експериментальної роботи у відповідності від мети і завдань наукового дослідження;
- систематизація, викладення і публічна презентація ходу або результатів здійсненої науково-дослідної роботи;
- підготовка матеріалів для наукової (методичної) публікації у вигляді статті, рекомендацій, зразків конспектів тощо;
- робота з інформаційно-комунікаційними ресурсами (Інтернет);
- перевірка наукових робіт на плагіат.

VI. Форми та методи контролю, критерії оцінювання

Підведення підсумків практики здійснюється на звітній конференції практикантів.

Контроль за виконанням аспірантом завдань практики покладений на керівника практики та особу, яка здійснює загальне керівництво практикою.

Завдання поточного контролю: перевірка здатності аспіранта використовувати комплекс фахових знань і вмінь для вирішення конкретних науково-виробничих завдань, дотримання календарного графіку проходження практики.

Завдання підсумкового контролю: перевірка результатів проходження виробничої практики, сформованості фахових компетентностей, своєчасності підготовки звітної документації, а також перевірка здатності аспіранта до реалізації різних форм презентацій професійних досягнень на підсумковій конференції.

Вид контролю: диференційований залік.

Звітна документація

1. Письмовий звіт здобувача про здійснену роботу, до якого включено:

Результати проведення навчально-методичної роботи

- вивчення досвіду викладання фахових дисциплін на факультеті мистецтв імені Анатолія Авдієвського. Відвідування занять та їх аналіз (зазначається коли і які саме заняття відвідано, вказується на здобутий досвід);
- проведення занять зі студентами, розробка планів-конспектів (зазначається коли і які саме заняття відвідано, аналізуються результати здійсненої комунікації).

Результати проведення науково-дослідної роботи

о- пора на методологічні підходи в роботі зі студентами (гуманістичний, особистісно орієнтований, компетентнісений, мистецько-персоналізований тощо);

- застосування методів проведення експериментальної роботи (опитування, анкетування, тестування, аналіз літератури, узагальнення наукової інформації тощо);
- реалізація можливості постановки і вирішення мистецько-педагогічних завдань в роботі зі студентами.

Відгук наукового керівника про практичну роботу аспіранта

2. Виступ на підсумковій конференції з аналізом власної науково-педагогічної діяльності..

Критерії оцінювання роботи

№ з/п	Вид діяльності здобувача-практиканта	Максим кільк
-------	--------------------------------------	--------------

		балів
1.	Навчально-методичний блок: - ступінь володіння комплексом методичних умінь (проективно-конструктивних, організаційно-комунікативних, оцінно-коригувальних); - здатність до постановки і вирішення мистецько-педагогічних завдань в роботі студентами	30
2.	Науково-дослідний блок: - ступінь володіння методами проведення експериментальної роботи; - здатність до аналізу кількісних та якісних результатів діагностики	30
3.	Письмовий звіт з практики	40
Всього:		100

Робочу програму практики (силабус) складено Тетяною БОДРОВОЮ, канд. пед. наук, доцентом, професором кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти.